

ARTA DE A DĂRUI ARTĂ CECILIA CUȚESCU STORCK

*conservator, Muzeul Municipal
Câmpulung Muscel

Rodica NIȚU*

Abstract: *Cecilia Cuțescu Storck (1879-1969) was born in Câineni, Vâlcea, and was one of the most important Romanian artists. With a strong personality, she was one of the representative figures of female art, who successfully promoted female art in society. Her passage through this world of art is demonstrated by numerous awards and international acclaim. Her work and deeds highlight her skills as well as her love for art. She passionately wanted to evolve, learn and develop constantly, managing to leave a name that commands respect and deep appreciation in the history of Romanian art.*

Keywords: *feminine art, art training, artistic personality.*

Cuvinte-cheie: *artă feminină, pregătire artistică, personalitate artistică.*

S-a născut în Germania la Hanau, un oraș renumit la începutul secolului al XIX-lea pentru bijuteriile săi. După ce studiază meșteșugul bijuteriilor la Paris, unde a avut ocazia să ia contact cu sculptura de care se simțea atras încă de atunci, vine în România în 1849. Karl Storck alesese probabil Țara Românească pentru că aceasta oferea, imediat după Tratatul de la Balta Liman din 1848, garanții de stabilitate socială și constituia un posibil teren fertil pentru afirmare, cu alte cuvinte, condiții pe care nu le îndeplineau în acel ceas nici Hanau, locul natal, nici la Paris unde mersese la studii. A murit în 30 martie 1887 la București. Este primul din cei patru frați și două surori, copiii lui Johann Ludwig Storck, (Seidenstrumpfweber) confecționar de ciorapi de mătase (1802-1860) și Juliane Klee (1796-1871).

Se știe că vremurile aștern uitarea peste oameni și făptuirile lor... mai rar alte generații pomenesc persoane din trecute timpuri care au însemnat modele de urmat în lumea aceasta trecătoare.

Mergeți și vedeți, cunoașteți-vă istoria, spiritualitatea, pentru că în felul acesta vă veți cunoaște pe voi! (Olga Greceanu)

La jumătatea secolului al XIX-lea se stabilea în București Karl Storck¹. Întemeietor al școlii de sculptură românească și dascăl al primelor generații de sculptori absolvenți ai Școlii de Belle-Arte, el rămâne în istorie și în calitate de șef al familiei Storck. Fiii săi Carol² și Frederic - au continuat arta practică de tatăl lor.

Frederic (Fritz) Storck³ s-a căsătorit în anul 1909 cu Cecilia Cuțescu, care și-a adăugat și numele de Storck. Au avut două fiice: Gabriela Storck (1913-1976), care a îmbrățișat meseria de arhitect și Cecilia (Lita) Storck Botez (1914-1998), care a devenit ceramistă. Pe lângă cele două fiice,

Fig. 1. Cecilia Cuțescu Storck¹.

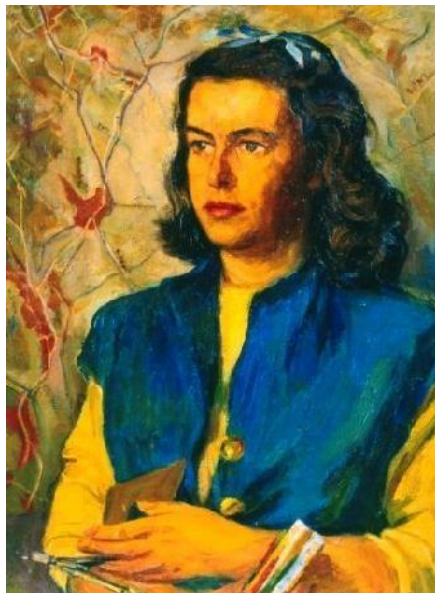

Fig. 2. Fiica mea Gabriela - Autor Cecilia Cuțescu Storck².

Cecilia Cuțescu Storck a mai avut un fiu dintr-o căsătorie anterioară, Romeo Kunzer Storck (1903-1991), care a devenit pictor. Pe lângă pictura de șevalet, Romeo Kunzer Storck s-a ocupat și de arta monumentală. A creat o pictură murală cu o temă bahică pentru aeroportul din Sao Paulo din Brazilia și panouri decorative destinate marilor magazine din orașul Brasilia. Ceramista Cecilia (Lita) Storck Botez a decorat cu mozaicuri edificii publice de pe litoralul românesc. Fiul său, sculptorul Alvaro Botez, a creat la rândul său opere care împodobesc litoralul românesc.

Filonul artistic nu s-a rătăcit, a fost transmis mai departe fiilor Litei Storck Botez, Alvaro Botez, care a fost și el sculptor, precum și lui Alexandru Botez, care a devenit arhitect. Și pentru ca tradiția să nu se piardă, fiul lui Alexandru, Timon Wiig Botez, a studiat design-ul.

Artista Cecilia Cuțescu a reprezentat femeia care pentru următoarele decenii ale secolului al XX-lea a adăugat un plus de strălucire și de magnific numelui Storck.

După căsătorie, Cecilia și Frederic Storck au construit în colaborare cu arhitectul Alexandru Clavel, imobilul de pe Str. Vasile Alecsandri nr. 16, care a devenit căminul familiei. Construcția a fost finalizată în anul 1911, iar între anii 1913 și 1917, artista a decorat interiorul cu numeroase picturi

²Carol Storck (prenumele de botez Johann Ludwig Carl) s-a născut în 10 mai 1854 în București și a decedat în 25 august 1926 la București. Este fiul din prima căsătorie a sculptorului Karl Storck (1826-1887) cu Clara Ihm (1852-1864), originară din Hanau. (În patrimoniul Muzeului Câmpulung, există o donație, *Bust de femeie, soția lui Mathei Drăghiceanu* nr. inv. 329/856, iar în cimitirul Flămâda Câmpulung, bustul lui C.D. Aricescu).

³Frederic (Fritz) Ștefan Storck s-a născut în 19 ianuarie 1872 în București, și a decedat în 26 decembrie 1942 în București. Este fiul din a doua căsătorie a sculptorului Karl Storck cu Friederike Amalie Olescher (1843-1915), originară din Brașov.

⁴Cecilia Cuțescu Storck, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/27/Cecilia_Cu%C8%9Bescu-Storck.jpg/220px-Cecilia_Cu%C8%9Bescu-Storck.jpg, portret realizat de Frederic Storck.

⁵*Fiica mea Gabriela* - Autor Cecilia Cuțescu Storck, http://clasate.cimec.ro/medium/ARP_7084103_260-10.jpg.

Fig. 3. Casa muzeu.

murale de inspirație simbolistă, având ca subiect figuri feminine și o vegetație luxuriantă. A ales să picteze în encaustică, nu în tradiționala frescă, deoarece culorile obținute erau mai calde și mai vibrante.

Cecilia Cuțescu-Storck și-a creat în această casă un impresionant atelier a cărui intrare este străjuită de un stâlp de marmură verde, replică a unui element arhitectural din Bazilica San Marco din Veneția. Pe peretele opus se află două mari panouri decorative intitulate *Dragostea pământescă* și *Dragostea spirituală*, pictate de artistă în perioada anilor 1912-1915. Panourile sunt despărțite de o fântână sculptată în piatră de către Fritz Storck. Acest diptic evocă convingerea artistei că femeile beneficiază de importante resurse intelectuale și spirituale. În 1918, în incinta atelierului, chiar în fața acestor panouri decorative, a luat naștere *Asociația pentru emanciparea civilă și politică a femeii române*.

Inițial, artista lucra în atelierul din bulevardul Colței, iar Frederic Storck în vechiul său atelier din Calea Griviței, iar mai apoi, după ce își amenajează atelierul în casa din Str. Vasile Alecsandri, vor lucra în spațiul acesta. Așa cum ea însăși consemnează, artista ținea foarte mult la părerea soțului ei cu privire la lucrările pe care le realiza.

„Înainte de a începe lucrul, luam împreună cafeaua în atelierul meu. Îi ofeream fotoliul cel mai comod, întorceam șevaletul ca pânza să primească

lumina dintr-o singură parte, și-i așteptam părerile, ca pe ale unui arbitru. Cu ținuta lui sobră, cu părul puțin ondulat spre frunte, cu mustața-i atât de caracteristică, cu gulerul alb și cravată discret legată «în fundă». Îmi era drag și l-aș fi vrut lângă mine o veșnicie, dar el pleca la lucru cu o regularitate neînduplecată.”

În anul 1948, operele de artă ale soților Storck au fost declarate de utilitate publică, iar în 1951 atelierele celor doi artiști au fost deschise ca muzeu de artă, familia păstrând spațiul de locuit. În prezent, imobilul poate fi vizitat și adăpostește Muzeul de Artă Frederic Storck și Cecilia Cuțescu-Storck.

Decorațiunile murale din propria casă au dovedit talentul Ceciliei Cuțescu-Storck și i-au asigurat mai multe comenzi importante. Prima a fost pictura *Agricultura, Industria și Comerțul* (1916) aflată în holul de onoare al Băncii Marmorosch-Blank, clădire situată pe strada Doamnei și proiectată de arhitectul Petre Antonescu. A urmat *Istoria Negoțului Românesc* (1933), în Aula Magna a Academiei de Studii Economice, cu o suprafață de peste 100 m². Aceasta conține peste o sută de personaje în mărime naturală, dispuse în șase registre care se succed, ilustrând comerțul românesc de-a lungul timpului.

În aceeași perioadă, artista primește o altă comandă prestigioasă, anume plafonul din Sala Tronului a Palatului Regal, astăzi Muzeul Național de Artă al României, compoziție alegorică în format tondo intitulată *Apologia artelor românești*.

În 1937 este invitată să participe la decorarea Pavilionului Românesc la Expoziția Internațională de la Paris cu compoziția *Petru Cercel și curtea sa*.

Fig. 4. *Istoria Negoțului Românesc*.

⁶Petru Comarnescu (pseudonim Anton Coman) (n. 23 noiembrie 1905, Iași – d. 27 noiembrie 1970, București) a fost un critic literar, eseist, memorialist, jurnalist cultural și cunoscut anglist român, unul dintre fondatorii revistei interbelice *Criterion* (1934), alături de Mircea Vulcănescu și Alexandru Christian Tell. A fost fiul lui Petru Comarnescu, funcționar, și al Elenei (n. Cernătescu), institutoare. Familia sa era înrudită cu episcopul Veniamin Costache. Este îngropat în cimitirul mănăstirii Voroneț.

Fig. 5. *Maternitate*, Muzeul Storck.

⁷Rămâne însă foarte apropiată de părinți, Natalia și Ion Brăneanu, și de surorile sale, Fulvia – care moare în adolescență – și Ortansa – care devine o importantă activistă pentru drepturile femeilor în România.

În afara compozițiilor murale, Cecilia Cuțescu-Storck a creat compoziții de factură simbolistă și peisaje pe pânză, în ulei și în pastel. Un exemplu important este tripticul *Țigăncile*, intitulat și *Bucuria vieții*. Pictat în 1911, dar din păcate distrus în timpul războiului, tripticul măsoară aproape 3 x 7 metri și înfățișea personaje feminine înconjurată de o natură luxuriantă. După cum remarca Petru Comarnescu,⁶ „*deși chipurile sunt frământate de neliniște, încercări, suferinți, sugerându-ne aceste stări sufletești, trupurile țigăncilor par asemenea fructelor și florilor care nu întâmplător se află în preajma lor. Trupurile acestea, care nu au nimic din senzualismul vulgar, ci sunt pline de frumusețe, curățenie, sănătate, poartă căldura și aspirațiile vieții.*”

Alte compoziții de concepție asemănătoare sunt *Adam și Eva* (1912), *Maternitate* (1913) sau *Înțelept indian* (1932).

Artista Cecilia Cuțescu-Storck a fost de asemenea o talentată graficiană, cu o bogată operă peisagistică în tuș și sepia, opere care pot fi admirate în prezent la Muzeul Storck.

Activitatea artistică a Ceciliei Cuțescu-Storck s-a împletit în permanență cu convingerile sale feministe. În 1916, alături de Olga Greceanu și Nina Arbore, artista a înființat *Asociația femeilor pictore și sculptore*. Datorită saloanelor organizate periodic de asociație, numeroase artiste au reușit să-și expună public lucrările în perioada interbelică. Tot în 1916, Cecilia Cuțescu-Storck a obținut catedra de arte decorative de la Academia de Arte Frumoase din București, fiind prima femeie din Europa care a predat la o astfel de instituție.

Cecilia Cuțescu Storck (n. 14 martie 1879 – d. 29 octombrie 1969) s-a născut în comuna Căineni (Râul Vadului), lângă Râmnicu Vâlcea, unde părinții săi, Natalia și Ion Brăneanu,⁷ au locuit o vreme. A fost adoptată și crescută de bunicii pe linie maternă, Elena și Constantin Cuțescu. După absolvirea Școlii Centrale de fete din București, la îndemnul pictorului polonez Ajdukiewicz, pleacă la München, (1897-1899) unde studiază la Damenakademien cu profesorii Fher și Schmidt. Anii de studiu în școala germană își pun amprenta în arta sa prin importanța pe care a acordat-o desenului. Din dorința de a-și desăvârși studiile plastice, de la München, pleacă la Paris, unde studiază la Academia Julian cu Benjamin Constant și Jean Paul Laurens și la Ecole de Beaux-Arts cu profesorul Humbert. Căsătorită cu violonistul francez Romulus Kunzer (tatăl primului copil al artistei), rămâne în Franța până în 1906, când se întoarce definitiv în România. În anii petrecuți în străinătate a păstrat permanent legătura cu țara atât prin artiștii români prezenți la studii în München sau Paris, cât și prin participarea la expozițiile din țară. Din păcate, din anii de formare

artistică au rămas puține lucrări, una dintre ele – *Femeia în peisaj* – se află în patrimoniul Muzeului Național de Artă București, operă singulară în creația sa, datorită influenței vădite a Jugendstilului.

La Paris, expune la Salon d'Automne, la Champ de Mars și deschide prima expoziție personală la Galeria Hessele - rue Latitte în 1905.

În București, a avut expoziții personale în 1906 și în 1924 la Ateneul Român, în 1924 la Maison d'Art, în 1928 la Cartea Românească (Sala Ileana),⁸ în 1932 în atelierele proprii și în 1958 o retrospectivă la Sala Dalles, acestea fiind doar câteva din participările sale. A fost prezentă permanent la toate manifestările artistice din țară și străinătate.

Activitatea sa artistică și socială a fost recompensată cu numeroase premii și distincții, precum:

- ♦ Medalia a II-a la Expoziția Artiștilor în viață, București, 1912;
- ♦ Bene Merenti. Medalia, 1914;
- ♦ Medalia de aur la Expoziția internațională de la Barcelona, 1929;
- ♦ Titlul de Cavaler al Legiunii de Onoare, Franța, 1933;
- ♦ Cavaler al Ordinului Meritul Civil, Spania, 1930;
- ♦ Medalia de aur la Expoziția Internațională de la Paris, 1937;
- ♦ Ordinul Meritul Cultural în grad de Cavaler, 1940;
- ♦ Ordinul Muncii cl. a II-a, 1956;
- ♦ Maestru Emerit al Artei, 1957.

A fondat alături de Olga Greceanu și Nina Arbore *Asociația artistelor pictore*. Alegerea pictoriței ca președintă a Sindicatului Artelor Frumoase în 1937 a fost benefică pentru sindicat. Sub patronajul Reginei Maria, artista a obținut un sediu pentru sindicat în blocul Algiu din bd. I.C. Brătianu, București, care a fost atât sediu, cât și spațiu pentru expoziții și congrese. A obținut de asemenea și drepturi și privilegii pentru artiștii plastici, precum pensii, drepturi de autor, carnete de călătorii pe căile ferate, reduceri de impozite.

Cecilia Cuțescu Storck are și meritul de a fi fost prima femeie din Europa care a reușit să predea într-o academie superioară de artă, la un institut de stat. Acceptarea sa ca profesor de arte decorative în Școala de Belle-Arte din București, în anul 1916, a fost celebrată cu mare fast la Paris, în atelierul pictoriței poloneze Olga Bosnainska. Printre participanți s-au numărat Max Jacob, Chana Orloff, Fernard Leger, Constantin Brâncuși⁹ și Oskar Kokoschka. Acest eveniment cultural de talie europeană a creat și un fenomen benefic în breasla femeilor, deoarece după aceea, au fost acceptate și alte femei profesor în școli superioare de artă europene precum Germania ori Danemarca. Între anii 1916-1941, pictorița a predat

⁸Cartea Românească ocupa subsolul, parterul și etajul întâi al palatului central și avea raioane de vânzare pentru cărți literare românești și străine, cărți didactice, articole de papetărie și confecțiuni, articole de pictură, galanterie, articole de sport, material didactic, gramofone, plăci, radio, jucării precum și o sală de expoziție de pictură, cunoscută sub numele de „Sala Ileana”.

⁹Constantin Brâncuși și d-na Cuțescu-Storck erau considerați amândoi ca nebuni. Ei aduceau în arta lor concepții cu adevărat curajoase: ea tablourile sale decorative, cu calități asupra cărora nu era nici o rețineră de obicei; el, statuile stranii, atât de profund expresive, ce dărau în viziunea celor înțelepți reprezentarea figurilor naturale, în Leon Thevenin, *Cecilia-Cuțescu Storck - Viața și opera*, Paris, 1932, p. 28.

Fig. 6. Casa familiei Storck, Balcic.

la catedra de arte decorative și pictură a Școlii de Belle-Arte. Aici, studenții săi au avut posibilitatea abordării tuturor ramurilor artelor decorative, de la afișe, grafică publicitară și decorația vitrinelor, până la tapete, imprimeuri și covoare, de la pictură murală la ceramică și ilustrație de carte. Iată ce consemna artista referitor la eveniment: „Și când mi-aduc aminte câte ostilități a trebuit să înfrâng pentru a obține această catedră, în acele timpuri când femeia nu era îndeajuns considerată, fiind lipsită de orice drepturi! Câte intrigi și neplăceri am îndurat! S-a mers până acolo încât să se caseze de două ori concursul la care totuși reușisem. Dar m-am prezentat a treia oară și tot am izbutit să ocup catedra. Tocmai această dârzenie ce m-a făcut să înving prejudecăți și piedici, mi-a adus din partea presei, cât și cu ocazia diverselor sărbătoriri, elogiul de a fi deschis drumuri noi de activitate femeilor”.

Între anii 1922 și 1923, Cecilia Cuțescu Storck a cumpărat pentru familia sa o casă în apropierea palatului de la Balcic al reginei Maria (o iubea și admira foarte mult), casă care poate fi admirată într-un tablou de-al artistei. Iată cum descria artista spațiile casei de la Balcic: „Odaia de jos era foarte scundă, cu plafonul de lemn, după moda turcească, prin fundul ei trecea scara interioară care ducea la odaia de sus. O împodobisem cu multe covoare de preț aduse de la București, ca să dau încăperii un aspect frumos și să nu se mai vadă crăpăturile zidului care se dărâma mereu.

Cu timpul am făcut din casa noastră de la Balcic un mic castel, prin armonia proporțiilor, solemnitatea, cu interiorul sobru, dar distins și senorial. (...) Închipuiți-vă o casă clădită pe o înălțime cu marea la picioare, nelipsită de eleganță, deși, în sobrietatea ei, semăna cu o cetate cu zidurile de la parter foarte înalte și compacte, întrerupte numai de câteva ferestre lungi și de o ușă

¹⁰bp.blogspot.com / - 4EKrkPdM048 / XuOR8H-bnBI / AAAAAAAAEy0 / 9zSMCRiUYbQI5ZeDUR4Ms - Eultr - yn5bQCK4BGAYYcW / s1600 / cutescu %2Bvila%2Bde%2Bla%2Bbalcic.jpg.

¹¹Ibidem.

Fig. 7. Casa de la Balcic.¹⁰Fig. 8. Atelierul meu, Balcic.¹¹

Fig. 9. Terasă către Balci.

întă și îngustă. (...) Impunătoare fără a fi greoaie, lucrată în piatră albă adusă de la Cavarna și șlefuită, care, la lumina Lunii, dă impresia unui palazzetto de marmură.”

Artista a fost asemănată uneori cu Paul Gauguin,¹² iar în perioada interbelică a primit numeroase distincții la expozițiile internaționale, printre care și cea de Cavaler al Legiunii de Onoare (Franța, 1933), așa cum am amintit, iar alegerea din anul 1937 ca președintă a Sindicatului de Arte Frumoase i-a dat posibilitatea expunerii în țară și în străinătate, reprezentându-și țara cu succes.

Fire entuziastă, deosebit de pasionată, de o distincție sufletească de neegalat, Cecilia Cuțescu s-a dăruit artei, spiritul său iscoditor căutând fără astâmpăr atingerea unui ideal visat încă din copilărie, atingerea unei perfecțiuni impuse de propria-i persoană, reușind să transpună adevărul uman în compoziții de mare anvergură și picturi murale de ample dimensiuni cu un impresionant număr de personaje, care i-au ridicat probleme greu de rezolvat. Permanenta preocupare pentru desăvârșirea sa ca artist, tulburată uneori de întrebările esențiale ale existenței au plasat-o pe pictoriță într-o continuă căutare de sine. Însuflețită de un generos avânt, a susținut o prodigioasă și îndelungată activitate, absorbită de gândul de a da chip artistic impulsurilor unei intense vieți lăuntrice. Talent multilateral, a realizat o operă bogată, variată ca genuri și teme,

¹²Eugène Henri Paul Gauguin, mai cunoscut sub numele de Paul Gauguin, a fost un artist francez de frunte al mișcării de artă simbolistă de la începutul secolului XX. Faimos ca artist - pictură, sculptură, ceramică, gravură, s-a născut la data de 7 iunie 1848, a decedat la 8 mai 1903 din cauza unei supradoze de morfină și atac de cord, când avea doar 54 de ani.

evoluând de la academismul deprins în anii de studii la München și de la figurile cu o expresie încordată din anii începuturilor, la o construcție stilizată a formelor, într-o originală viziune decorativă.

Contactul pictoriței cu lumea culturală franceză explică similitudinile cu modalități de expresie și cu tehnici specifice unei anumite epoci din istoria spirituală a Franței. Cu toate acestea, având o fire mereu inovatoare, a distilat tradiția românească prin filtrul experiențelor parcurse în căutarea unui stil personal în artă. Cei care i-au cunoscut frământările au reperat exact natura acestora, după cum a făcut-o Leon Thevenin: „*Artista simțea nevoia unui efort personal către o artă modernă, o reinnoire în aspirație și tehnică. Cu riscul de a se singulariza, ea a încercat să-și găsească prin sine însăși drumul.*”

Regăsim impactul avaturilor sale de natură artistică în contextul conceptual și tehnic al primelor compoziții decorative expuse la expoziția *Tinerimea Artistică* din 1912, în sala de sculptură, alături de operele lui Brâncuși. Compozițiile decorative în ulei și panourile decorative în pastel sunt lucrări în care personajele, în atitudini statuare și pe un fundal stilizat până la simbol, nu narează, ci definesc concepția autoarei despre viață.

Fig. 10. Veneția.

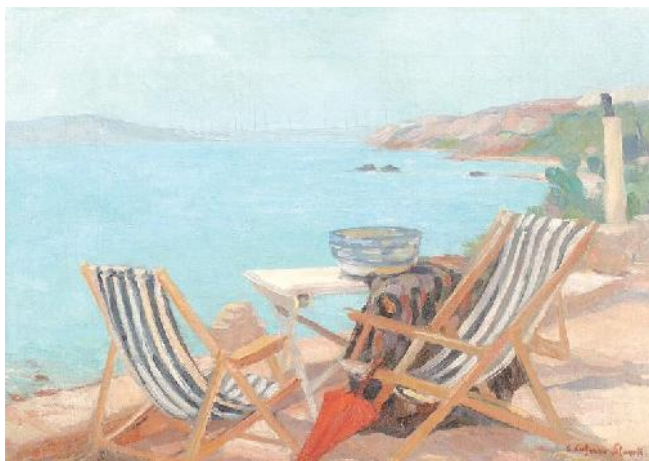

Fig. 11. Terasă la Balcic.

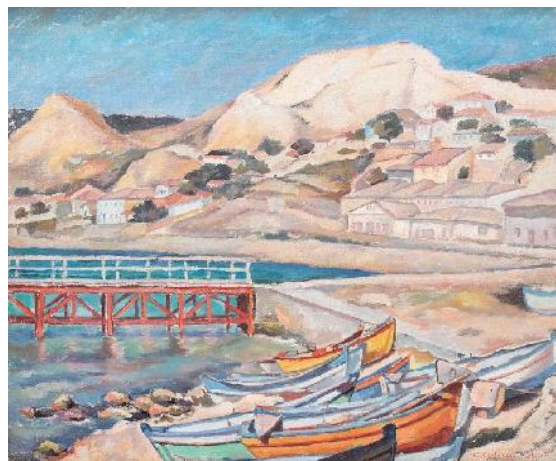

Fig. 12. La Balcic.

Societatea Tinerimea Artistică a fost fondată în anul 1901 la 3 decembrie, din dorința unor tineri artiști de a se face cunoscuți, de a expune și a promova frumosul, de a scăpa de banalul colectiv, unde se rătăceau opere deosebite. Prin expuneri îngrijite și armonioase în cadrul *Tinerimii Artistice*, tinerii artiști câștigau încrederea cunoscătorilor de artă, iar publicul câștiga o educație artistică. Cecilia Cuțescu Storck a reprezentat în cadrul *Tinerimii Artistice* cea mai emblematică figură feminină, fiind o promotoare a luptei pentru emanciparea femeii, reușind să se remarce atât în țară, cât și peste hotare, unde a reușit să-și dezvolte un stil propriu prin îmbinarea unor caracteristici ale artei renaștiste, goticului german și decoratismul Art Nouveau-lui.¹³

Cecilia Cuțescu Storck a fost una din cele mai apreciate artiste ale secolului XX, dovedind cu fiecare ocazie că este o fire ambițioasă și reușind să devină prima femeie profesor universitar din învățământul de artă din Europa.¹⁴ Femei precum Nina Arbore, Olga Greceanu, Cecilia Cuțescu Storck au fost artiste care au dat dovadă de creativitate, versatilitate, diversitate, reușind să picteze în frescă, ulei sau acuarelă, numeroase scene religioase pe pereții unor biserici sau monumente, ori naturi statice, peisaje, scene de interior sau imagini specifice satului românesc. Prin intermediul *Tinerimii Artistice*, care a reușit să existe chiar și după ce prima conflagrație mondială a început, tinerii artiști au reușit să-și expună creațiile, iar în perioada interbelică, la malul Mării Negre, pe *Coasta de Argint*, s-a format un grup de intelectuali care se reuneau an de an, din care făceau parte Cecilia Storck, soțul său Frederic Storck, alături de

¹³Cecilia Cuțescu Storck, *Catalog, Egal Artă și feminism în România modernă*, Vallant, București, 2015, p. 34.

¹⁴Marin Mihalache, *Cecilia Cuțescu Storck*, Ed. Meridiane, București, 1969, p. 36.

Jean Alexandru Steriadi, Samuel Mützner, Rodica Maniu, Ștefan Popescu, Francisc Șirato și Nicolae Tonitza. Acești artiști sunt cei care au recreat Balcicul, l-au transformat în asemenea măsură încât ne e greu să mai distingem între realitate și imaginar; oare privim Balcicul cu ochii noștri sau îl vedem cu ochii lor? Trebuie specificat faptul că *Tinerimea Artistică* a funcționat până în anul 1947 în cadrul acestei asociații promovându-se mii de lucrări a numeroși artiști, aducând un aer proaspăt atât în artă, cât și în societatea acelor vremuri, reprezentând alături de Salonul Oficial cea mai importantă manifestare artistică. De asemeni, trebuie menționat faptul că sprijinul financiar și moral a venit din partea Reginei Maria, atât timp cât a fost în viață. După moartea reginei Maria, sprijinul a venit din partea fiului acesteia, Carol al II-lea, iar după anul 1941 regele Mihai I a continuat susținerea până la abdicarea forțată din anul 1947, când *Tinerimea Artistică* s-a dizolvat. Marele merit al acestei societăți de artă a fost promovarea artei moderne în spațiul românesc, a stilului academist, caracteristic pictorului Theodor Aman. Membrii acestei societăți de artă au reușit să transpună pe pânză evenimente istorice importante, precum Primul Război Mondial¹⁵, au reușit să transpună obiceiurile, bucuriile ori suferințele semenilor.

Un loc aparte în creația Ceciliei Cuțescu Storck îl ocupă grafica. Acuarelele, desenele în tuș, sepia sau cărbune se pot defini printr-o construcție solidă, grație educației sale artistice de la München. În aceeași măsură însă, aceste lucrări sunt pline de culoare prin jocul de umbre și lumini obținut din mânuirea penelului. Prin aceste mijloace, artista reușește să transmită atmosfera specifică a fiecărui loc vizitat, mai ales în opera de călătorie.

Fig. 13. Fetiță pe gânduri.

¹⁵În Primul Război Mondial, generalul Constantin Prezan, a mobilizat numeroși artiști români pentru imortalizarea unor momente din timpul conflictului, a sprijinit realizarea de expoziții, (de reținut anul 1917, când la 1 septembrie, în perioada de ocupație germană, cu sprijin german a putut fi organizată expoziția, iar acei membri ai *Tinerimii Artistice* care au refuzat ajutorul german, un an mai târziu, în Sala Exerci de la Ateneu, și-au expus operele alături de lucrările artiștilor dispăruți).

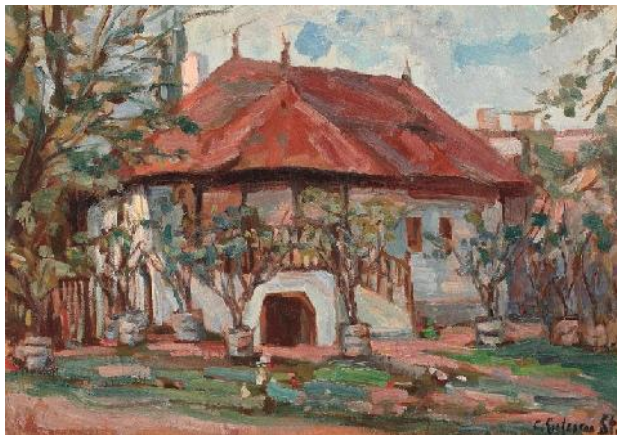

Fig. 14. Culă Muntească.

Fig. 15. Cu găște în baltă.

Marele merit al Ceciliei este acela de a fi reușit să impună pictura murală laică de valoare plastică în spațiul românesc. În realizarea comenzilor pe care le-a primit, pictorița a demonstrat un mod de exprimare original (preocupări similare pot fi menționate și în creația lui Luchian, Theodorescu-Sion, Baltazar, preocupări rămase, din păcate în marea majoritate, în faza de proiect), în condițiile în care dificultatea genului poate inhiba firile mai slabe prin regulile sale, prin tehnica specifică, și, nu în ultimul rând, prin înrudirea cu arhitectura. Cecilia Cuțescu Storck a optat pentru o tehnică proprie, așa după cum mărturisește în volumul autobiografic *O viață dăruită artei*: „foloseam culorile de ulei amestecate cu ceară dizolvată în terebentină ... Culorile obișnuite deveneau astfel mai prețioase și mai catifelate.”

Ca modalitate de exprimare este influențată de Gustave Moreau¹⁶, dar mai ales de către Puvis de Chavannes¹⁷. Preocuparea pentru pictura monumentală s-a concretizat în ansamblul de picturi murale realizate între 1913-1915, în propria casă. Îmbinarea armonioasă între simbolismul personajelor care decorează plafonul și pereții holului central al casei prin cromatică amintesc de covoarele caramanii – atât de mult admirate de artistă – și creează o operă impresionantă. Marea compoziție din fundalul atelierului, dipticul *Dragostea Pământeană* și *Dragostea Spirituală*, i-a fost inspirat de volumul scriitoarei Ellen Kay, *De l'amour et du mariage*. Un citat din acest volum l-a scris pe fond negru sub compoziția care înfățișează dragostea spirituală: *A iubi este a ne pierde într-un suflet în care sufletul nostru găsește un sprijin, fără a-și pierde libertatea; este a găsi o gândire care previne sentimentele noastre*

¹⁶Gustave Moreau s-a născut la 6 aprilie 1826 în Paris, artist francez și o figură importantă în mișcarea simbolistă, numit de Jean Cassou *pictorul simbolist prin excelență*.

¹⁷Pierre Puvis de Chavannes s-a născut la 14 decembrie 1824, la Lyon, Franța și a decedat la 24 octombrie 1898, Paris; a devenit co-fondator și președinte al *Société Nationale des Beaux-Arts*. Creația lui a influențat pe mulți alți artiști. Cu toate că reputația sa a scăzut de-a lungul timpului, el a fost un pictor proeminent în timpul celei de-a treia Republici Franceze. Émile Zola a descris opera lăsată posterității de Puvis de Chavannes, ca fiind *o artă făcută din rațiune, pasiune și voință*.

exprimate și neexprimate; este a întâlni o privire care vede realitate în promisiuni; este a simți o mână întinsă mâinilor noastre în clipele agoniei ... Artista Cecilia Cuțescu Storck a mai scris un îndemn, deasupra ușii din holul casei: *să muncești, să muncești, să muncești* – deviză de la care nu a abdicat niciodată.

S-a spus despre Cecilia Cuțescu că a fost un pedagog-model, care oferea studentelor lecții de viață, reușind să le ghideze dezvoltarea personală astfel încât fiecare să-și caute un stil individual. Și-au însușit interesul Ceciliei pentru decorativ, dar au reușit să se dezvolte în personalități distincte¹⁸. Profesorul Cecilia Cuțescu Storck a îndrumat studenții să își creeze un echilibru prin ritmul propriilor lor voci interioare, care să îi ghideze în abordarea lucrărilor și în perspectiva generală asupra artei. Conștiința și armonia interioară sunt principiile de bază pe care le transmitea.

„Niciodată nu am urmărit să-mi impun concepția mea în artă, nici să fac din elevi simpli imitatori. Idealul meu pedagogic a fost să descopăr născîndele lor predispoziții și aptitudini și să le dezvolt conform simțirii și temperamentului lor, individualității fiecăruia.”¹⁹

A scris: *Fresca unei vieți*, Bucovina, Editura Torouțiu, 1943, *O viață dăruită artei*, Editura Meridiane, 1966. În 1905 a conceput coperta și ilustrațiile pentru volumul lui Th. Cornel: *Cântări pentru inimă*, inspirându-se din arta populară românească.

S-a stins din viață în 1969, la București. La capătul unei cariere artistice și sociale strălucite, nimic nu poate defini mai bine personalitatea Ceciliei Cuțescu Stork decât propria declarație din volumul său memorialistic *O viață dăruită artei*: *„Voi rămâne până la sfârșit o ființă care năzuie spre culmi, spre construirea edificiului sublim al efortului omenesc în mijlocul acestui minunat univers...”*. Cuvintele artistei sunt dovedite prin creațiile sale de certă valoare. Ultima pictură murală realizată de artistă a fost pentru plafonul loggiei din vila familiei Storck de la Balcic, din păcate, rămasă necunoscută.

Pictorul Edgar Degas spunea *„Arta nu este ceea ce vezi, ci ceea ce îți faci pe ceilalți să vadă”*. Cecilia Cuțescu Storck a reușit aceasta – cu artă a dăruit artă.

La 140 de ani de la nașterea pictoriței Cecilia Cuțescu Storck, Romfilatelia a ilustrat autoportretul pictoriței pe un timbru cu valoare de 5 lei, pus în circulație în ziua de 14 martie 2019, o emisiune filatelică dedicată acestei personalități, care a lăsat un patrimoniu artistic remarcabil. Tabloul executat în anul 1930, semnat, a fost realizat când

¹⁸<https://mvalentinaiancu.wordpress.com/tag/olga-greceanu-cecilia-cutescu-storck/>.

¹⁹Cecilia Cuțescu Storck, *O viață dăruită artei*, Ed. Meridiane, București, 1966, p.112.

artista era în plină maturitate, semnătura confirmând faptul că artista era mulțumită de cum a fost realizat, cunoscută fiind exigența și seriozitatea mai ales în cazul operelor sale. Prin donația din anul 1959, casa și toată colecția de artă, conținând peste 500 de exemplare, pot fi admirate și apreciate de generații.

Bibliografie

1. Brezianu, Barbu, *Monografia Karl Storck*, E.S.P.L.A., București, 1956.
2. Cîndea, Virgil, *Societăți Artistice Bucureștene*, Ed. Meridiane, București, 1969.
3. Costescu, Eleonora, *Artiștii Storck*, Ed. Arc 2000, București, 1996.
4. Cuțescu Storck, Cecilia, *Catalog, Egal Artă și feminism în România modernă*, Vallant, București, 2015.
5. Cuțescu Storck, Cecilia, *O viață dăruită artei*, Ed. Meridiane, București, 1966.
6. Ionescu, Grigore, *Ghid istoric și artistic*, Fundația pentru literatură și artă Carol al II-lea, București, 1938.
7. Mihalache, Marin, *Cecilia Cuțescu Storck*, București, Ed. Meridiane, București, 1969.
8. Nedelcu, Gheorghe, *Sculptorii Storck*, Ed. Meridiane, București, 1975.
9. Oprea, Petre, *Din viața lui Karl Storck*, S.C.I.A. Seria Artă Plastică, București, 1970.
10. Ott, Gunther, *Sculptorii din familia Storck*, Fundația pentru literatură și artă Carol al II-lea, București, 1940.
11. Thevenin, Leon, *Cecilia-Cuțescu Storck - Viața și opera*, Paris, 1932.
12. <http://artindex.ro>.
13. <https://mvalentinaiancu.wordpress.com>.
14. <http://www.galleristorck.com/storc>.
15. bp.blogspot.com/-4EkrkPdM048/Xu0R8H-bnBI/AAAAAAAAAAEy0.